

Cap sur l'école inclusive
en Europe

Θεωρητικό Φύλλο Εργασίας

Βλέμμα στη διαφορετικότητα : ένα ανεκμετάλλευτο ατού

Κορμός της ενότητας/ Κ

1/ Η αναπαράσταση της αναπηρίας: μια υποκειμενική και παράλογη αντίδραση

Σε μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται από ανταγωνιστικότητα και απόδοση, είναι καλό να εκτιμάμε τι είναι όμορφο, τι είναι ισχυρό, τι πλησιάζει στην τελειότητα ή την ιδέα που έχουμε.

Η ευθραυστότητα, και μάλιστα η αναπηρία και οι συνέπειές της (αναπηρία, διαφορά και ανικανότητα), μπορεί να προκαλέσει αντιδράσεις απόψεων, ακόμη και απόρριψη..

Αυτές οι απαντήσεις, συχνά ενστικτώδεις, οδηγούν μερικές φορές σε απαράδεκτη κοινωνική συμπεριφορά: μισαλλοδοξία, ρατσισμό, σεξισμό, απόρριψη της διαφοράς.

Αλλά αυτές οι συμπεριφορές δεν αντέχουν σε μια ορθολογική ανάλυση:

- η έλλειψη, δηλαδή κάθε μεταβολή της ψυχολογικής, φυσιολογικής ή ανατομικής δομής ή λειτουργίας, δεν συνιστά κίνδυνο για τον καθένα από εμάς που μπορεί να προκύψει από ατύχημα ή λόγω γήρανσης;
- η απόρριψη της διαφοράς μας παραπέμπει στο φόβο μας για τον άλλο, για το άγνωστο. Δεν είναι αυτό το σημάδι της δικής μας ευθραυστότητας, που μας ωθεί να αποφύγουμε αυτό που δεν γνωρίζουμε; Η δύναμη, το θάρρος, οι βασικές αξίες της κοινωνίας μας, δεν θα μας ωθούν αντ'αυτού να ανακαλύψουμε τι είναι διαφορετικό, να προσεγγίσουμε αυτό που μας τρομάζει;
- τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εικόνα της κανονικότητας είναι εξ ολοκλήρου υποκειμενική και δεν έχει καθόλου καθολική σημασία. Είμαστε όλοι διαφορετικοί ο ένας από τον άλλον. Γιατί λοιπόν να απορρίψουμε αυτό που δεν μοιάζει με μας, αφού αντικειμενικά κανείς δεν μας μοιάζει;

2/ Η παρουσία των μαθητών με αναπηρίες στην τάξη: ένα ατού που πρέπει να αξιοποιηθεί

Ένας δάσκαλος που υποδέχεται μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην τάξη του αντιμετωπίζει αμέσως ένα τριπλό πρόβλημα:

- πώς να εισαγάγει στην τάξη ένα γαλήνιο κλίμα ευνοϊκό για τη μάθηση;
- πώς να κάνει τους μαθητές με ειδικές ανάγκες να είναι αποδεκτοί από την υπόλοιπη τάξη; Και αντιστρόφως πώς να κάνει τους μαθητές με αναπηρίες να αισθάνονται αποδεκτοί από την υπόλοιπη τάξη;
- πώς να καθησυχάσει τους γονείς των ανησυχούντων μαθητών ότι τα παιδιά τους αντιμετωπίζουν άλλα παιδιά που τα απορρίπτουν ενστικτωδώς ή ασυνείδητα; Όσο για τους γονείς των παιδιών με αναπηρίες, δεν είναι ανήσυχτοι όταν δούν τα παιδιά να αντιμετωπίζουν τη σκληρότητα της χλεύης;

Αυτός ο δάσκαλος έχει μόνο έναν τρόπο στη διάθεσή του: να τους **καθησυχάσει** όλους, αλλάζοντας το βλέμμα για την αναπηρία.

Γι' αυτό θα πρέπει να επικεντρωθεί στην εμφάνιση των διαφορών που θα καταλήξουν να καταδεικνύουν ότι ο καθένας είναι διαφορετικός.

Οι συζητήσεις μεταξύ των μαθητών, ακόμη και με τους γονείς, θα είναι πολύ χρήσιμες και αποτελεσματικές. Το να καταστεί η αναπηρία ορατή είναι πιθανό να γίνει κάτι κοινότυπο και ως εκ τούτου αποδεκτό.

Επιδεικνύεται επίσης η απόδειξη του ανορθολογισμού των ενστικτωδών αντιδράσεων.

Η παρουσία των παιδιών με ειδικές ανάγκες στην τάξη συνοδεύεται συνεπώς από ένα σημαντικό έργο του δασκάλου για να **καθησυχάσει** την τάξη και το περιβάλλον της.

Ωστόσο, οι εργασίες αυτές μπορούν να αξιοποιηθούν με χρήσιμο τρόπο για να συνδεθούν με δραστηριότητες της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής:

- να μάθουν την ανεκτικότητα (η μισαλλοδοξία είναι επίσης μια μορφή απόρριψης των διαφορών)
- να καταπολεμήσουν την ξενοφοβία και το ρατσισμό που αποτελούν την πιο επιτυχημένη μορφή απόρριψης των διαφορών
- να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα του σεξισμού που συνιστά διάκριση ασυμβίβαστη με τις αξίες που υπερασπίζεται η ευρωπαϊκή κοινότητα.

Το να υπάρχουν παιδιά με ειδικές ανάγκες στην τάξη, αναγκάζοντας το δάσκαλο να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της διαφορετικότητας, συνιστά ένα ατού που θα ήταν κρίμα να μην αξιοποιηθεί πλήρως.